

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 438/2021-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného spoločnosťou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, IČO 47 237 406, v mene ktorej koná advokát JUDr. Róbert Ružbašán, proti postupu Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 69/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 69/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Svidník **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 69/2016 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **200 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Svidník **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Svidník **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 69/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznať mu finančné zadosťučinenie a trovy konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 438/2021 z 30. septembra 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a obsahu zapožičaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ podal na okresnom súde 3. mája 2016 v elektronickej forme bez zaručeného podpisu návrh na vydanie platobného rozkazu proti žalovanej o zaplatenie finančnej sumy 642,56 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Toto konanie vedené pod sp. zn. 2 C 67/2016 bolo zastavené uznesením okresného súdu z 21. júna 2016 z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

4. Sťažovateľ podal na okresnom súde 9. mája 2016 v písomnej podobe návrh proti žalovanej na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie finančnej sumy 642,56 eur s príslušenstvom. Tomuto návrhu bola pridelená sp. zn. 4 C 69/2016. V napadnutom konaní rozhodol okresný súd rozsudkom z 18. septembra 2018 tak, že žalobný návrh sťažovateľa zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O odvolaní sťažovateľa rozhodol 12. novembra 2019 Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) tak, že rozsudok okresného súdu vo výrokoch o zamietnutí žaloby a trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa, v ktorej uviedol chronologický prehľad podstatných úkonov, je tvrdenie, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom z dôvodu nesprávneho a neefektívneho postupu okresného súdu. V priebehu napadnutého konania uskutočnil okresný súd množstvo úkonov, ktoré nevedli k rýchlemu rozhodnutiu vo veci. Napadnuté konanie trvá viac ako 5 rokov, napriek tomu však vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ podal

predsedovi okresného súdu 11. novembra 2020 aj sťažnosť na prietahy, pričom ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebola sťažnosť vybavená.

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, v čom spočíva naplnenie predpokladov prípustnosti ústavnej sťažnosti a v čom vidí splnenie predpokladov na vyslovenie porušenia práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Podľa sťažovateľa rozhodovanie o jeho nároku tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a jeho vec nie je možné považovať za právne či skutkovo zložitú. V tomto smere poukazuje aj na skutkovo totožnú vec medzi ním a žalovanou, o ktorej už okresný súd právoplatne rozhodol. Neefektívnu činnosť okresného súdu a pretrvávajúci stav právnej neistoty žiada sťažovateľ kompenzovať aj priznaním finančného zadosťučinenia. Zároveň si pred ústavným súdom uplatnil aj náhradu trov konania.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

7. V prípise doručenom ústavnému súdu 5. novembra 2021 predseda okresného súdu k ústavnej sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní bolo naposledy pojednávanie 15. októbra 2021 odročené na 5. november 2021 s cieľom vyhlásenia rozsudku. Súčasný zákonný sudca je v poradí štvrtým zákonným sudcom. Predseda okresného súdu považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú.

8. V rámci repliky sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 16. novembra 2021 uviedol, že okresný súd nariadil pojednávanie na 15. október 2021 a následne 5. novembra 2021 vyhlásil vo veci rozsudok. Stalo sa tak však až na základe sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti. Z tohto dôvodu sťažovateľ trvá na tom, že v jeho prípade došlo k porušeniu ním označených práv. Vyhlásený rozsudok ešte nie je právoplatný, a teda právna neistota „sťažovateľa neskončila“. V danej veci môže byť podané odvolanie, a tak prípadné odvolacie konanie môže predĺžiť už doteraz neprimerane dlhé napadnuté konanie.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej

lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

13. Pokiaľ ide o otázku zložitosti sporu, ústavný súd nezistil právnu ani skutkovú zložitosť posudzovanej veci sťažovateľa, keďže táto tvorí stálu súčasť agendy všeobecných súdov. Ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na zložitosť predmetnej veci.

14. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietáhov v súdnom konaní ústavný súd zistil narušenie plynulosti napadnutého konania pričítateľné na vrub sťažovateľovi ako účastníkovi konania. Ide o opakované odročenie pojednávania na základe žiadostí sťažovateľa, keď bol v poradí prvý termín pojednávania určený na 16. november 2016 odročený na 7. február 2017. Druhýkrát bol termín pojednávania určený na 18. marec 2020 odročený na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa z dôvodu pandemickej situácie. Ústavný súd súčasne poznamenáva, že v porovnaní s oveľa závažnejšími nedostatkami zistenými v postupe okresného súdu nehodnotí zistenú okolnosť na strane sťažovateľa ako okolnosť zásadnú.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup konajúceho súdu. Z preskúmania obsahu súdneho spisu ústavný súd zistil neefektívny postup okresného súdu, ktorý sa podpísal na plynulosti postupu v posudzovanom konaní.

16. Nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07).

17. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na neefektívnosť postupu okresného súdu, ktorá sa prejavila v zrušujúcom rozhodnutí krajského súdu, ktorý ako dôvod zrušenia rozsudku okresného súdu z 18. septembra 2018 označil § 365 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku, teda nesprávny procesný postup okresného súdu, ktorým znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pretože rozsudok okresného súdu kvalifikoval v časti týkajúcej sa zrušeného výroku ako nepreskúmateľný a nedostatočne zdôvodnený. V zrušujúcom rozhodnutí krajský súd uviedol (body 13 a 14), že pokiaľ okresný súd „*po prijatí prvého žalobcovho podania dňa 03.05.2016 urobeného elektronickými prostriedkami bez zaručeného podpisu... ktorému bola pridelená sp. zn. 2C/67/2016, v poradí ním druhé prijaté žalobcovo podanie dňa 09.05.2016, ktoré bolo bezpochyby písomným doplnením prvého podania, bez vykonania lustrácie, bez ďalšieho zapísal ako novú vec pod ďalšou spisovou značkou 4C/69/2016, pochybil... Uvedené však malo fatálny následok na nesprávne posúdenie otázky, či vzhľadom na vznesenú námietku premlčacia zo strany žalovanej, ostala žalobcovi zachovaná hmotnoprávna lehota, v ktorej žalobu podal.*“.

18. Ústavný súd poznamenáva, že v napadnutom konaní sa síce vyskytli okolnosti objektívneho charakteru, resp. okolnosti nepričítateľné na vrub okresnému súdu (rozhodovanie o návrhu na príkazanie veci, rozhodovanie krajského súdu o podanom odvolaní, odročenie určených termínov pojednávaní z dôvodov na strane účastníkov konania, resp. neskôr kvôli pandemickej situácii), ktoré narušili plynulosť konania, avšak tieto okolnosti nemôžu ospravedlniť nekoncentrovaný postup okresného súdu v už označenom úseku konania po prijatí návrhu sťažovateľa, ktorý v konečnom dôsledku viedol k vzneseniu námietky premlčania nároku zo strany žalovanej a predĺženiu samotného rozhodovania vo veci. Z obsahu zapožičaného súdneho spisu tiež vyplynulo, že k predĺženiu napadnutého konania prispeli aj časté žiadosti žalovanej a jej právnych zástupcov o odročenie pojednávaní, čo v okolnostiach danej veci bolo možné posúdiť aj ako využívanie zdržovacej procesnej taktiky. V tomto smere sa javí postup okresného súdu aj ako nedostatočne razantný, keď „*umožnil*“ žalovanej strane celkovo v štyroch prípadoch odročenie pojednávania.

19. Ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania okresného súdu je neprimeraná a v dôsledku nesústredenej a neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

20. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 eur, ktoré odôvodňuje neefektívnou činnosťou okresného súdu spôsobujúcou mu stratu dôvery v súdy a súdny systém Slovenskej republiky a tiež pocit krivdy a nespravodlivosti.

23. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy v postupe okresného súdu, berúc do úvahy charakter konania, hodnotu toho, čo je pre sťažovateľa ešte v súčasnosti „v hre“ [náhrada škody v sume 642,56 eur (m. m. I. ÚS 70/98, III. ÚS 76/06, III. ÚS 283/09)], všetky okolnosti daného prípadu a skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu už bolo vo veci meritórne rozhodnuté, ústavný súd, majúci na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 200 eur za dostatočné (bod 3 výroku rozhodnutia).

VI.

Trovy konania

25. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil

inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Sťažovateľ si uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom za tri úkony právnej pomoci.

26. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Pri prvých dvoch úkonoch právnej služby, t. j. prevzatí a príprave zastupovania a podaní ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola v sume 1 087 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2021. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom v sume 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za dva úkony sumu 384,08 eur. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu zo 16. novembra 2021, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v samotnej ústavnej sťažnosti, preto odmenu za uvedený úkon nepriznal. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal úspešnému sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 460,90 eur (bod 4 výroku rozhodnutia).

27. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu